

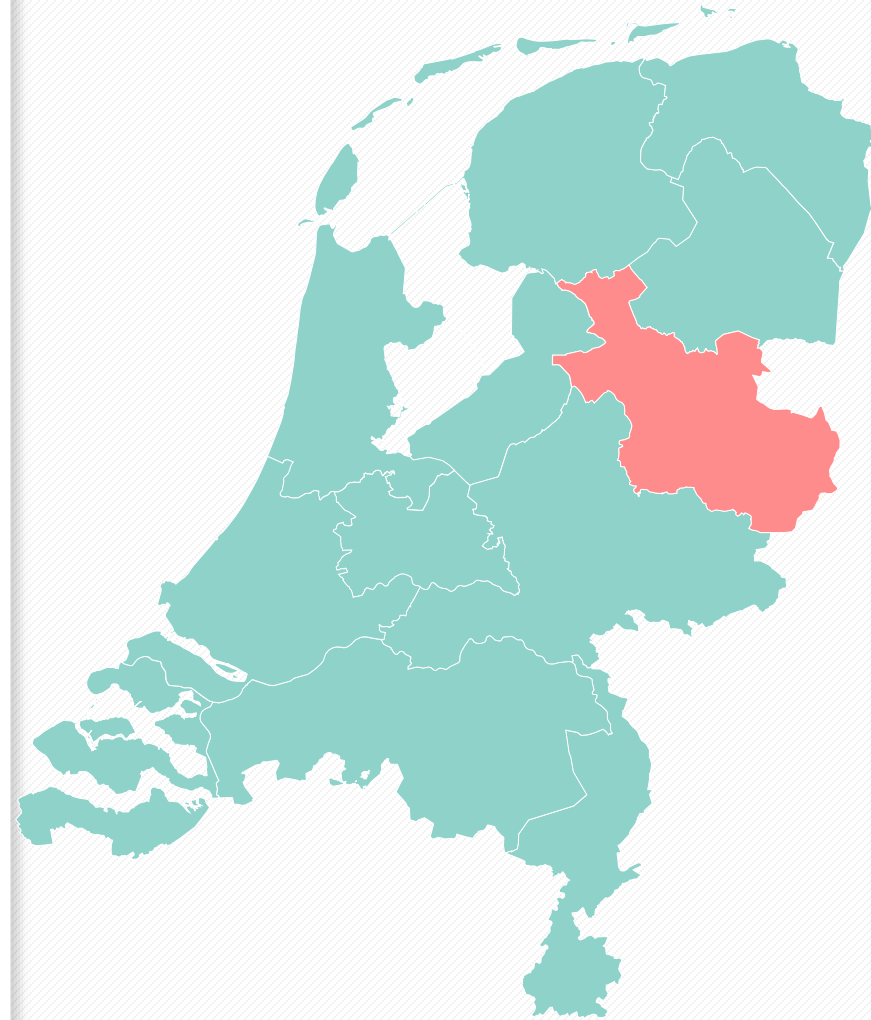
Verkiezingsonderzoek Provinciale Staten 2023

Rapport voor Nieuwsuur

Project: 22092314
Amsterdam, 22-02-2023

1.

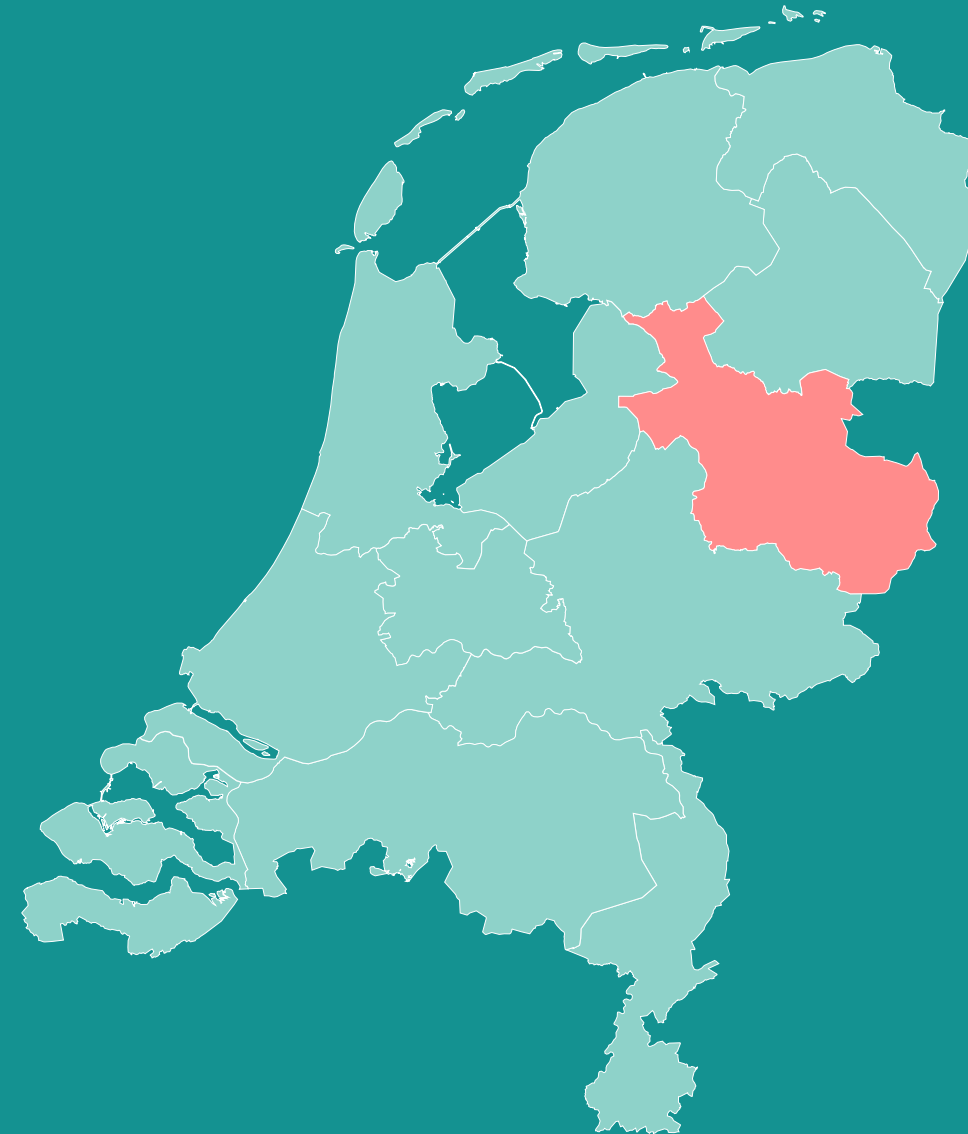
De slag om Overijssel

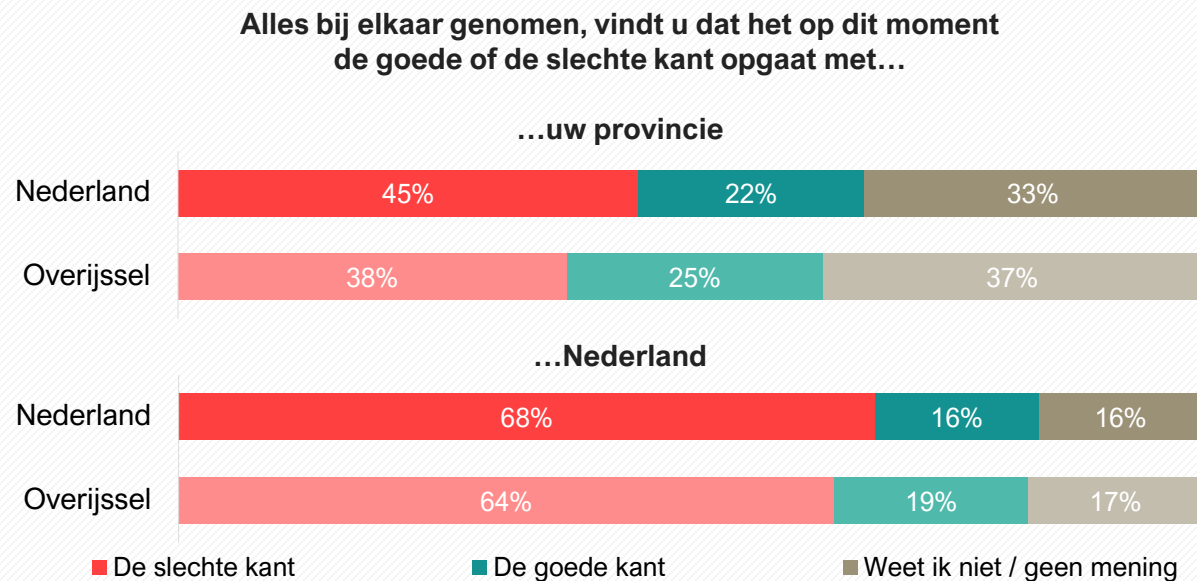
Conclusie

In Overijssel spelen nagenoeg dezelfde thema's rond de Provinciale Statenverkiezingen als in de rest van Nederland. Landelijke thema's als **gezondheidszorg** of **inflatie** zijn ook in Overijssel leidend in de stemkeuze voor de verkiezingen. Daarnaast is de **betrouwbaarheid van de overheid** een belangrijk thema in Overijssel. Dat de stem van Overijsselaren dan ook vaak een **stem tegen het huidige kabinet** is, valt te verklaren. Zij vinden namelijk – sterker dan de gemiddelde Nederlander – dat de **politiek meer oog heeft voor de Randstad** dan voor het platteland.

Desondanks blijkt niet uit de resultaten dat er gesproken kan worden van een kloof tussen de Randstad en Overijssel. Niet alleen spelen dezelfde thema's als in andere provincies, ook denken inwoners van Overijssel over zaken als migratie, wonen en stikstof hetzelfde als inwoners van andere provincies. Er is wel een verschil in denken tussen Overijsselaren die in **landelijk** gebied wonen en Overijsselaren die in **stedelijk** gebied wonen. Zo vinden Overijsselaren in landelijk gebied vaker dat het de slechte kant op gaat met Nederland, hebben zij meer sympathie voor de boeren en hebben zij meer zorgen over de wolf in Nederland.

Overijsselaren zijn iets minder negatief over de eigen provincie

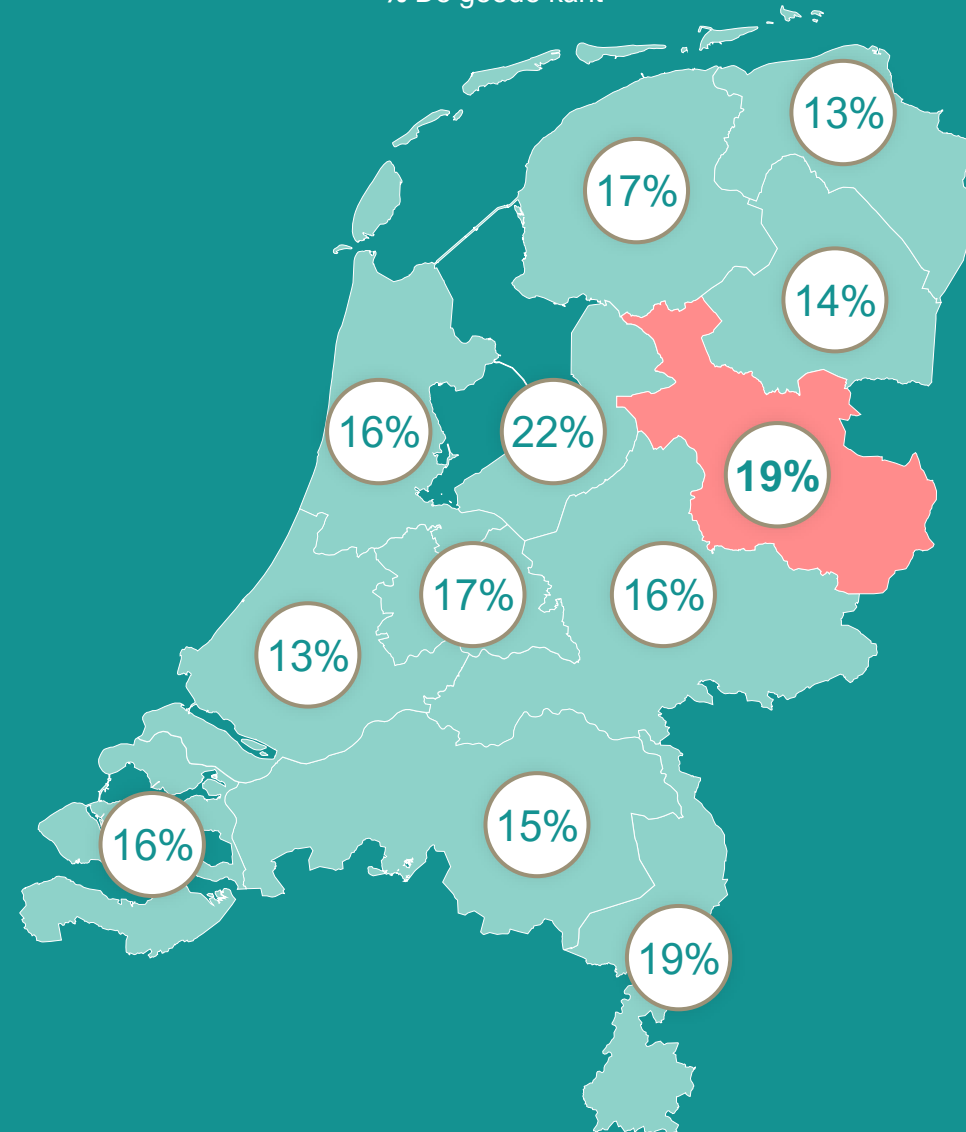

Overijsselaren vinden **vaker** dat het de **slechte kant** op gaat met het land dan met de provincie (resp. 64% en 38%). Maar één op de vijf Overijsselaren vindt dat het momenteel de goede kant op gaat met Nederland.

Het zijn met name degenen die in **landelijk gebied** wonen, die vinden dat het de slechte kant op gaat met Nederland (74%).

Alles bij elkaar genomen, vindt u dat het op dit moment de goede of de slechte kant opgaat met Nederland?

% De goede kant

Landelijke thema's leiden bij partijkeuze; BBB heeft meer potentieel in Overijssel dan in de rest van het land

Het electoraal potentieel* van de BBB is...

ruim 1.5x zo groot

... in Overijssel, vergeleken met de rest van Nederland

De groep Overijsselaren die aangeven op de BBB te gaan stemmen of dat overwegen, is anderhalf keer zo groot als het landelijk gemiddelde. De **potentie** van het **BBB** is nog **groter** in het **landelijk gebied** van Overijssel.

De thema's die landelijk leidend zijn in de partijkeuze, zijn ook bijna allemaal leidend in Overijssel. Alleen de **betrouwbaarheid van de overheid** hoort in Overijssel wel in de Top3. De gemene deler van de leidende thema's is dat deze voornamelijk landelijk georiënteerd zijn.

Voor één op de zes Overijsselaren is **stikstof** een van de leidende thema's voor de partijkeuze. Dit aandeel is **hoger** in het **landelijk gebied** (25%).

Welke politieke thema's zijn voor u leidend in uw partijkeuze voor de Provinciale Statenverkiezingen?

Leidende thema's (Top10)	NL
Gezondheidszorg	38%
Kosten van levensonderhoud / inflatie	36%
Woningmarkt	29%
Klimaat en duurzaamheid	27%
Immigratie en asiel	27%
Betrouwbaarheid van de overheid	24%
Veiligheid	19%
Pensioenen	14%
Onderwijs	13%
Problemen rondom stikstof	13%

Leidende thema's (Top10)	Overijssel
Gezondheidszorg	40%
Kosten van levensonderhoud / inflatie	30%
Betrouwbaarheid van de overheid	26%
Klimaat en duurzaamheid	26%
Immigratie en asiel	26%
Woningmarkt	22%
Veiligheid	16%
Onderwijs	16%
Problemen rondom stikstof	16%
Pensioenen	14%

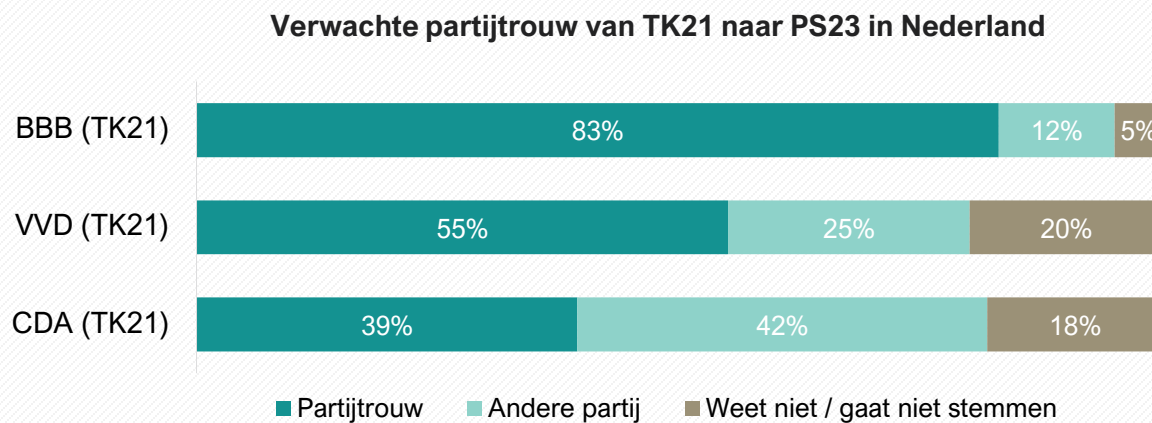
Basis: Inwoners van Overijssel: n=211; Nederlanders (18+), n=3.002; nationaal representatieve steekproef, 2-8 februari 2023.

* Het electoraal potentieel is gemeten door de resultaten van twee vragen bij elkaar op te tellen:

Op 15 maart vinden in Nederland de Provinciale Statenverkiezingen plaats. Stel dat deze verkiezingen vandaag plaats zouden vinden. Op welke partij zou u dan stemmen? / Welke andere partijen maken ook nog kans op uw stem?

Twée vijfde (42%) van het CDA-electoraat uit 2021 overweegt over te stappen naar andere partij

Partijtrouw: percentage van de Tweede Kamerachterban 2021 dat op dezelfde partij wil gaan stemmen bij PS23

Andere partij: percentage van de Tweede Kamerachterban 2021 dat op een andere partij wil gaan stemmen bij PS23

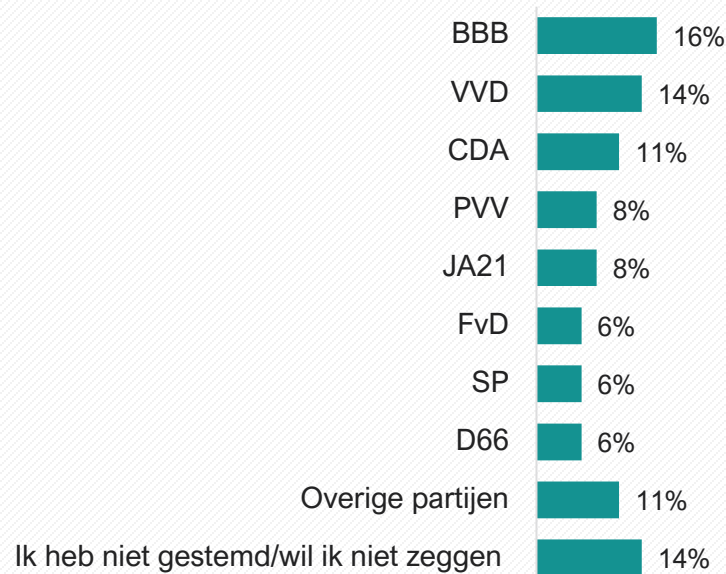
Weet niet / gaat niet stemmen: percentage van de Tweede Kamerachterban 2021 dat niet wil gaan stemmen bij PS23

De partijtrouw in Overijssel* lijkt een vergelijkbaar beeld te tonen als in de rest van Nederland: Een trouwe BBB-aanhang en een CDA waarvan veel Overijsselaren op een andere partij lijken te gaan stemmen.

BBB haalt landelijk zowel bij centrumrechts als populistisch rechts stemmers weg

Wat stemden Nederlanders die nu BBB overwegen in TK21?

Landelijk haalt de BBB zowel stemmers bij **centrumrechts** (VVD & CDA), als bij **populistisch-rechts** (PVV, JA21 & FvD) weg. Binnen **Overijssel** lijken ze echter **voornamelijk** stemmen weg te halen bij **centrumrechts** – al zijn de resultaten vanwege de lage aantallen indicatief.

BBB krijgt voornamelijk nog een **stemkans onder populistisch-rechtse** stemmers. Dit lijkt ook in Overijssel zo te zijn. Hier ligt echter ook een **risico** voor de **BBB**, aangezien zij die nu overwegen om op de BBB te gaan stemmen bij PS23, ook vaak populistisch-rechtse partijen nog een kans geven op hun stem.

Wat stemden mensen die nu BBB overwegen in TK21?

NL	Overijssel*
BBB (16%)	BBB
VVD (14%)	CDA
CDA (11%)	Niet-stemmers

De BBB maakt ook nog kans bij kiezers die nu ... overwegen bij PS23

NL	Overijssel*
JA21 (38%)	JA21
FvD (22%)	PVV
PVV (21%)	FvD

... maakt ook nog kans bij kiezers die nu BBB overwegen bij PS23

NL	Overijssel*
Geen andere partij (24%)	Geen andere partij
PVV (21%)	PVV
JA21 (20%)	CDA

VVD verliest landelijk met name aan de BBB en JA21; kansen liggen er met name bij de coalitiepartners

Stemde VVD bij TK21 en overweegt nu ... te stemmen bij PS23

NL	Overijssel*
VVD (55%)	VVD
BBB (5%)	BBB
JA21 (5%)	Overig

Landelijk lijkt de **VVD** – als zij stemmers hebben verloren ten opzichte van TK21 – met name **te gaan verliezen** aan de **BBB**. Dit lijkt **ook in Overijssel** zo te zijn.

De **potentie** voor de VVD is er landelijk met name onder CDA-stemmers en JA21-stemmers. In Overijssel lijken ze voornamelijk stemmers te kunnen halen bij Overijsselaren die **CDA** of **BBB** overwegen.

Wat stemden mensen die nu VVD overwegen in TK21?

NL	Overijssel*
VVD (86%)	VVD
PVV (3%)	CDA
CDA (3%)	Overig

De VVD maakt ook nog kans bij kiezers die nu ... overwegen bij PS23

NL	Overijssel*
CDA (27%)	CDA
JA21 (17%)	BBB
D66 (12%)	ChristenUnie

... maakt ook nog kans bij kiezers die nu VVD overwegen bij PS23

NL	Overijssel*
Geen andere partij (30%)	Geen andere partij
D66 (19%)	JA21
CDA (17%)	CDA

CDA lijkt zowel landelijk als in Overijssel aan met name BBB en JA21 te gaan verliezen; kansen liggen er bij VVD- en BBB-stemmers

Stemde CDA bij TK21 en overweegt nu ... te stemmen bij PS23

NL	Overijssel*
CDA (39%)	CDA
BBB (10%)	BBB
JA21 (9%)	VVD

Het **CDA** lijkt landelijk voornamelijk stemmers te **verliezen** aan de **BBB** en **JA21**. In **Overijssel** is het CDA met name kwetsbaar voor de **BBB** en in mindere mate de **VVD**.

Vooralsnog lijkt het **CDA geen stemmers weg te halen** van andere partijen in Overijssel, al maken ze wel kans onder VVD'ers en BBB'ers. Aan de andere kant kunnen ze nog stemmen verliezen aan de ChristenUnie of de VVD, maar opvallend genoeg niet aan de BBB.

Wat stemden mensen die nu CDA overwegen in TK21?

NL	Overijssel*
CDA (77%)	CDA
VVD (8%)	
D66 (6%)	

Het CDA maakt ook nog kans bij kiezers die nu ... overwegen bij PS23

NL	Overijssel*
ChristenUnie (17%)	BBB
VVD (17%)	VVD
D66 (12%)	GroenLinks

... maakt ook nog kans bij kiezers die nu CDA overwegen bij PS23

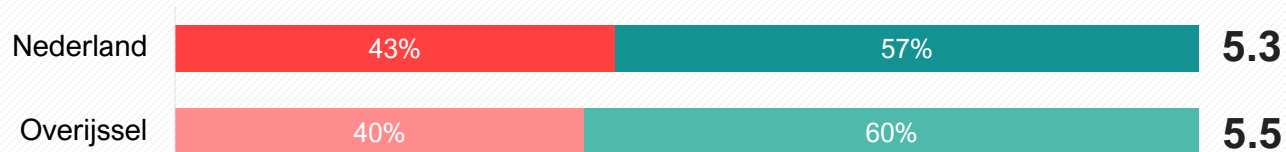
NL	Overijssel*
VVD (27%)	ChristenUnie
Geen andere partij (23%)	VVD
ChristenUnie (17%)	D66

Laag vertrouwen in landelijke politiek en Rutte

4.1

... het vertrouwen dat Overijsselaren in minister-president Mark Rutte hebben uitgedrukt in een rapportcijfer

Als u uw vertrouwen in een rapportcijfer zou moeten uitdrukken hoeveel vertrouwen heeft u dan in het algemeen in...?
...de provinciale politiek

...de landelijke politiek

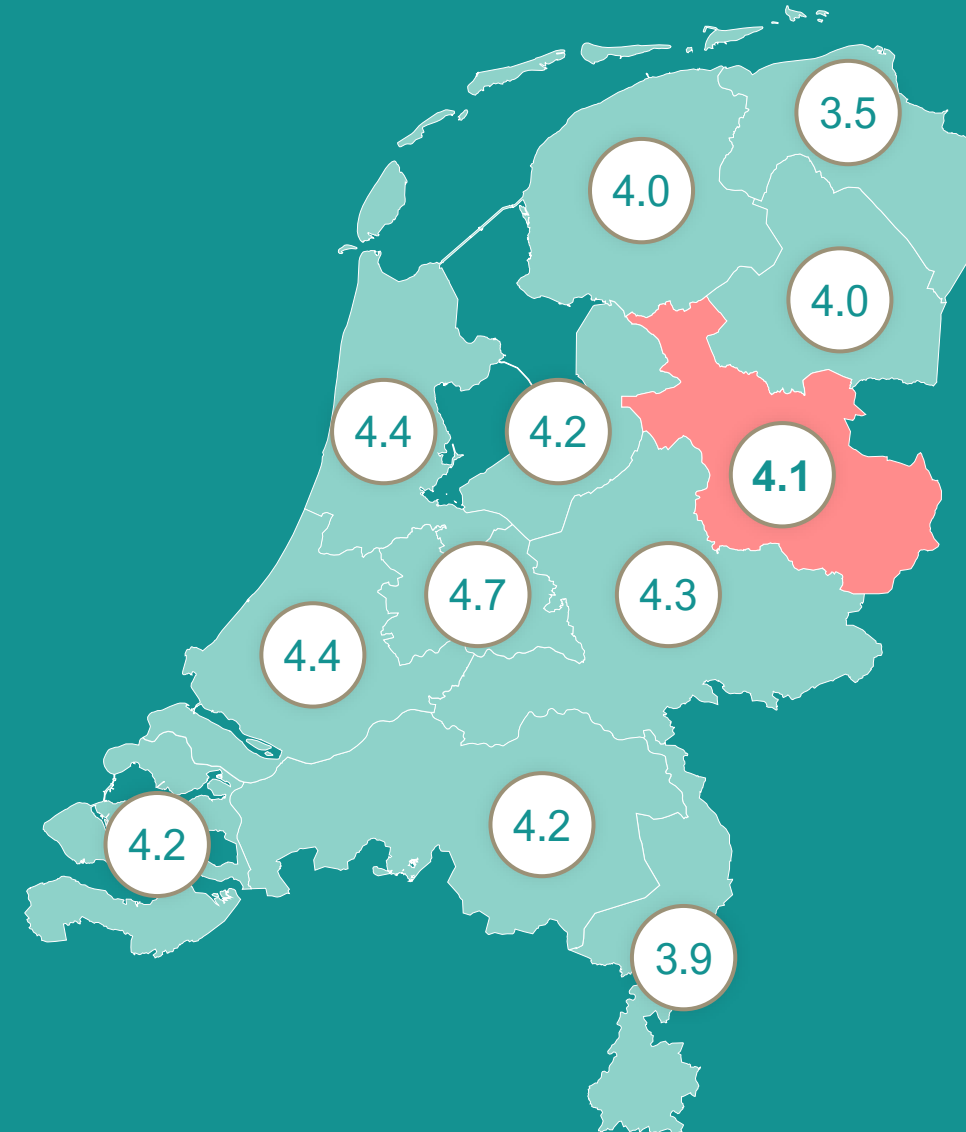

...minister-president Mark Rutte

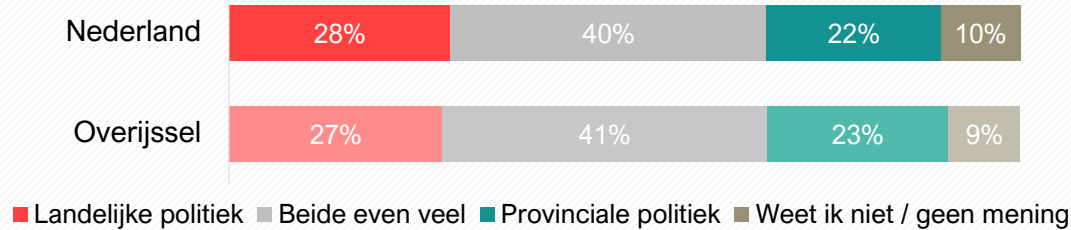
■ Onvoldoende (1-5) ■ Voldoende (6-10)

Als u uw vertrouwen in een rapportcijfer zou moeten uitdrukken, hoeveel vertrouwen heeft u dan in het algemeen in Mark Rutte?

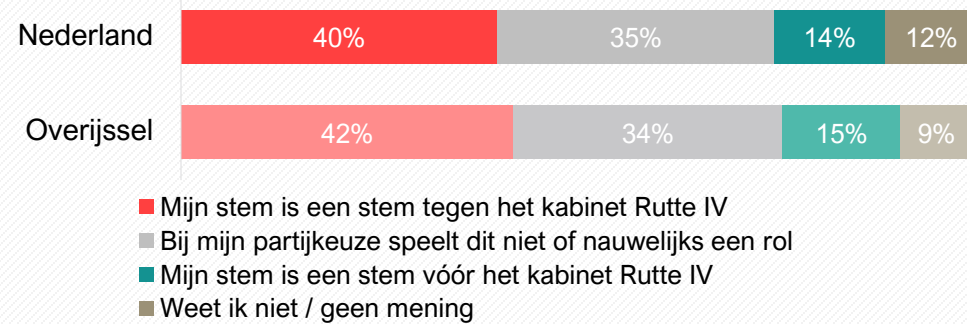

Overijssel stemt met name tegen het kabinet

Welke overwegingen spelen een belangrijke rol bij uw partijkeuze voor de Provinciale Statenverkiezingen?

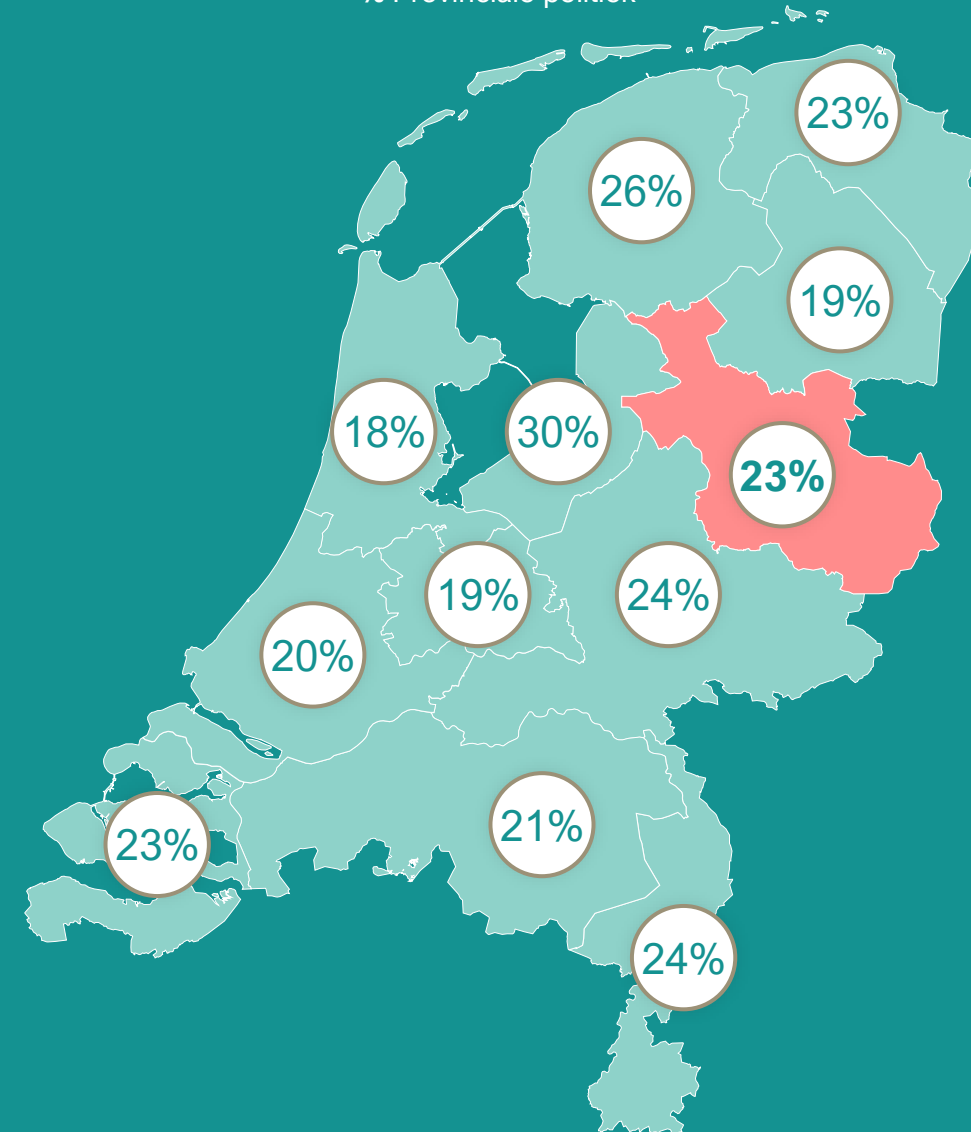

Welke van onderstaande omschrijvingen is het meest op u van toepassing?

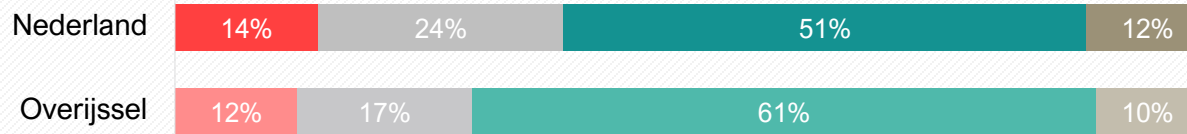
Net als de rest van Nederland, stemmen inwoners van Overijssel voornamelijk **tegen het kabinet Rutte IV**. Daarnaast zijn ze verdeeld wat betreft de overwegingen waarvoor ze stemmen, al stemt het gros vanwege overweging over zowel de provinciale, als de landelijke politiek. Mate van stedelijkheid speelt geen rol wat betreft de overwegingen voor partijkeuze of dat men voor of tegen het kabinet stemt.

Welke overwegingen spelen een belangrijke rol bij uw partijkeuze voor de Provinciale Statenverkiezingen?
% Provinciale politiek

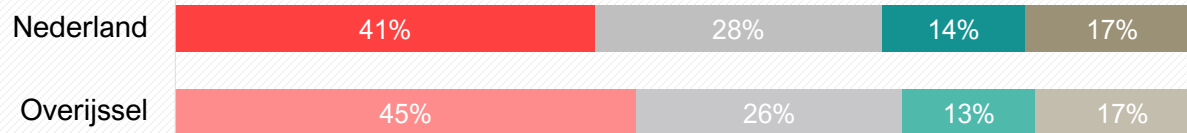

De politiek heeft meer oog voor de Randstad

De politiek heeft meer oog voor de Randstad dan voor het platteland

Het kabinet Rutte IV (VVD, D66, CDA & ChristenUnie) doet voldoende voor mijn provincie

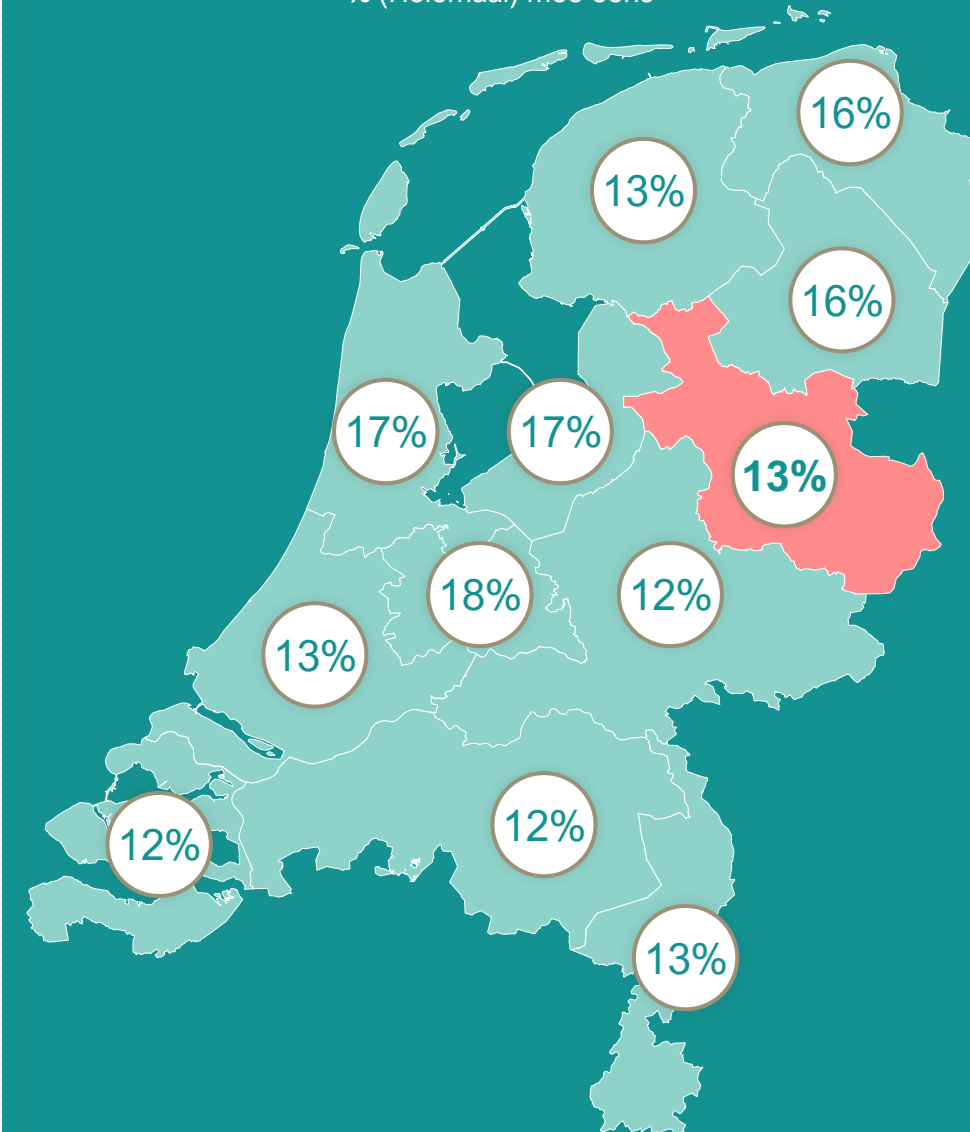

■ (Helemaal) mee oneens ■ Niet mee eens, niet mee oneens ■ (Helemaal) mee eens ■ Weet ik niet / geen mening

Overijsselaren vinden **vaker** dan de gemiddelde Nederlander dat de **politiek meer oog heeft voor de randstad** van voor het platteland. Dit sentiment leeft sterker in de **landelijke gebieden**, dan in de stedelijke gebieden. (69% vs. 54%).

Daarnaast vindt bijna de helft van de Overijsselaren dat het kabinet Rutte IV niet voldoende doet voor hun provincie.

Het kabinet Rutte IV (VVD, D66, CDA & ChristenUnie)
doet voldoende voor mijn provincie
% (Helemaal) mee eens

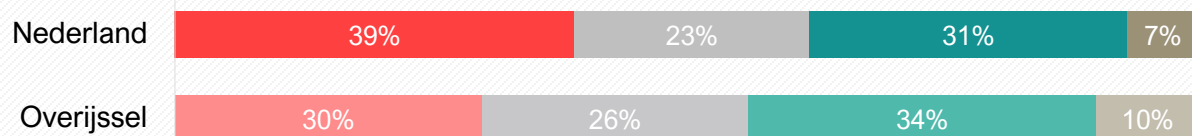

Overijsselaren meer gematigd over migratie

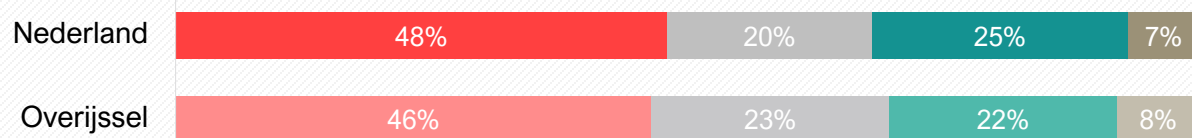
26%

... van alle Overijsselaars noemt 'Immigratie en asiel' als politiek thema dat leidend is in de partijkeuze voor de verkiezingen

Ik vind het acceptabel wanneer mijn gemeente meer asielzoekers gaat opvangen

Provincies moeten gemeentes kunnen dwingen om asielzoekers op te vangen

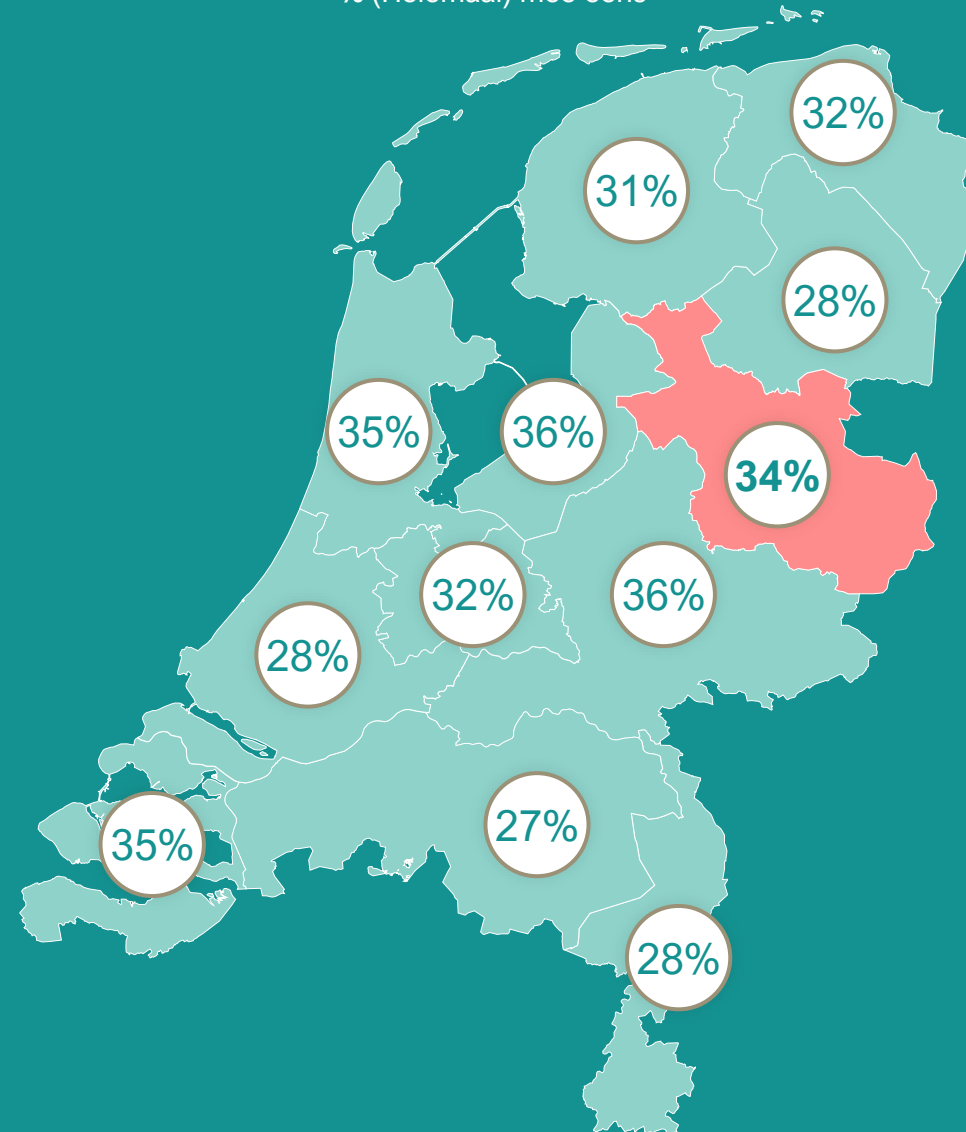

■ (Helemaal) mee oneens ■ Niet mee eens, niet mee oneens ■ (Helemaal) mee eens ■ Weet ik niet / geen mening

Overijsselaren lijken gematigder over migratie; drie op de tien Overijsselaren vinden het onacceptabel is hun gemeente meer asielzoekers op gaat vangen, waar in Nederland dat vier op de tien zijn.

Eén op de vijf Overijsselaren (22%) is voor provinciale dwang voor gemeentes. Overijsselaren uit stedelijk gebied zijn vaker voor provinciale dwang (27% vs. 15%).

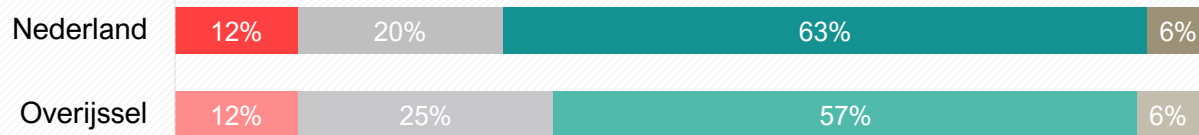
Ik vind het acceptabel wanneer mijn gemeente meer asielzoekers gaat opvangen
% (Helemaal) mee eens

Woonzorgen in Overijssel zijn er met name in het landelijk gebied

22% ... van alle Overijsselaars noemt 'de woningmarkt' als politiek thema dat leidend is in de partijkeuze voor de verkiezingen

In mijn gemeente moeten meer huizen worden gebouwd om de woningnood tegen te gaan

Er zou een voorrangsregeling moeten zijn op woningen voor inwoners uit de eigen provincie

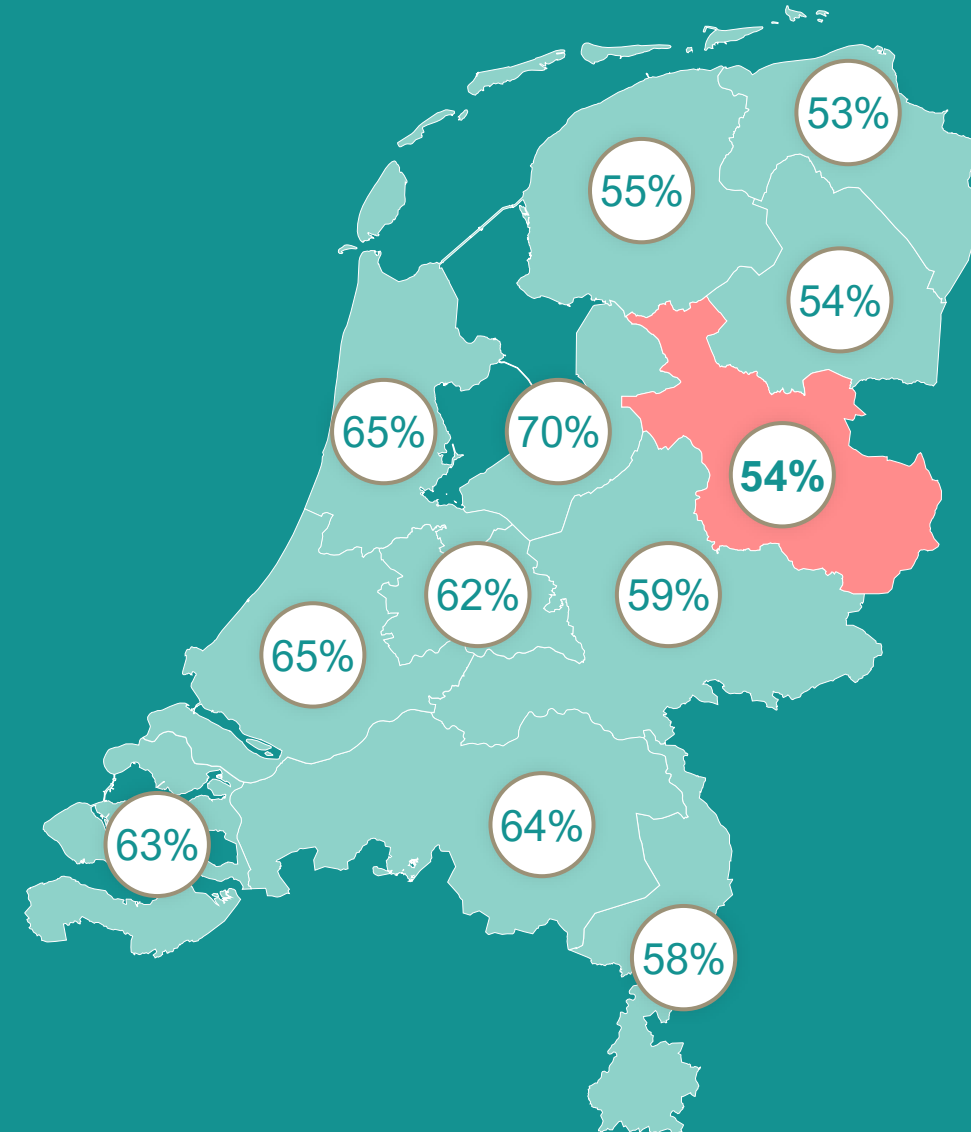

■ (Helemaal) mee oneens ■ Niet mee eens, niet mee oneens ■ (Helemaal) mee eens ■ Weet ik niet / geen mening

Wonen is een belangrijk thema voor Overijsselaars, waar ongeveer de helft (54%) zich zorgen maakt over de woningnood in Overijssel.

Met name Overijsselaars uit landelijk gebied, maken zich zorgen over de woningnood (63% vs. 46%).

Ik maak me zorgen over de woningnood in mijn provincie
% (Helemaal) mee eens

Stikstof is geen belangrijker thema in Overijssel dan in de rest van Nederland

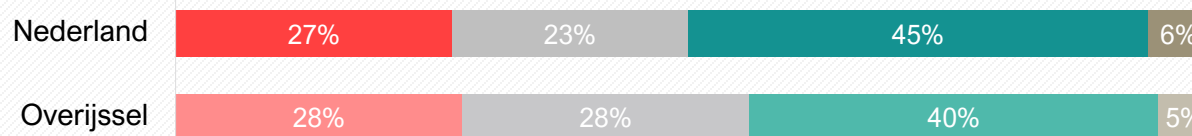
21%

... van alle Overijsselaars vindt het huidige stikstofbeleid (een van) de belangrijkste reden(en) voor hun stemkeuze

Het huidige stikstofbeleid is voor mij (een van) de belangrijkste reden(en) in mijn stemkeuze

Als boeren weer actie gaan voeren tegen het stikstofbeleid, dan heb ik daar begrip voor

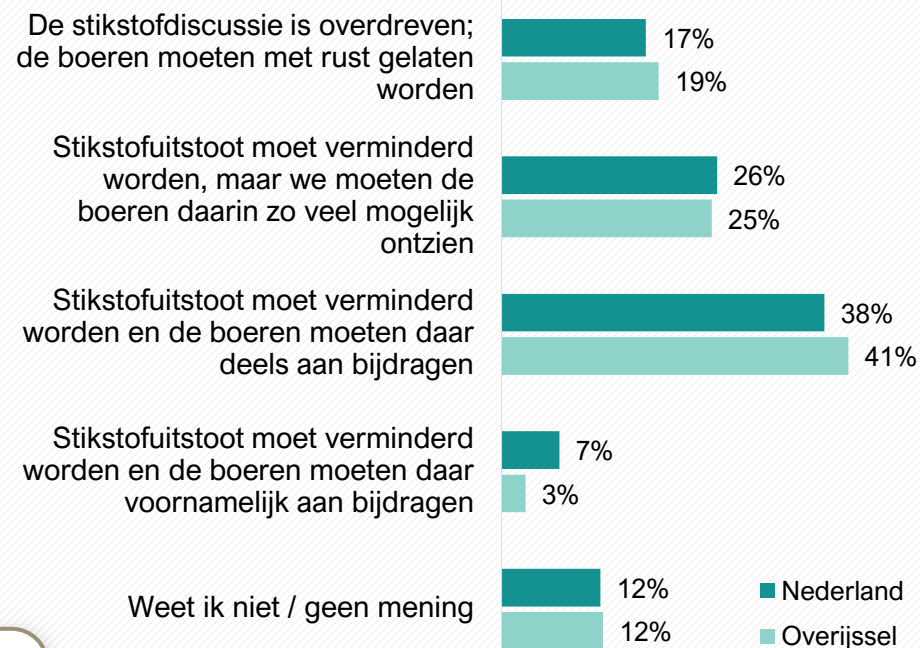

■ (Helemaal) mee oneens ■ Niet mee eens, niet mee oneens ■ (Helemaal) mee eens ■ Weet ik niet / geen mening

Voor één op de vijf Overijsselaars (21%) is het huidige stikstofbeleid (een van) de belangrijkste reden(en) in hun stemkeuze (26% in landelijk gebied). Hiermee lijkt **stikstof** in Overijssel een **even belangrijk thema** bij de verkiezingen **als in de rest van Nederland**.

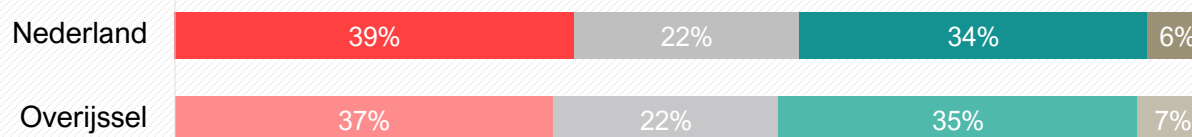
In Overijssel is er **meer steun** voor de boeren in de **landelijke gebieden**: zij vinden vaker dat de boeren met rust moeten worden gelaten (23%), hebben vaker begrip voor eventuele nieuwe acties (46%) en vinden het huidige beleid vaker een belangrijke reden voor de stemkeuze (26%).

Als u denkt aan de situatie rondom stikstof, welke situatie omschrijft uw gevoel het beste:

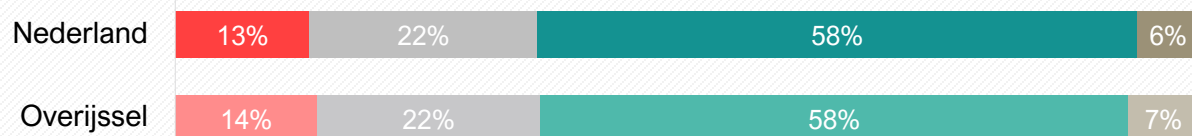

Zorgen over de wolf met name in landelijke gebieden in Overijssel

Ik maak me zorgen over de aanwezigheid van de wolf in Nederland

De provincie moet boeren helpen hun vee te beschermen tegen de wolf

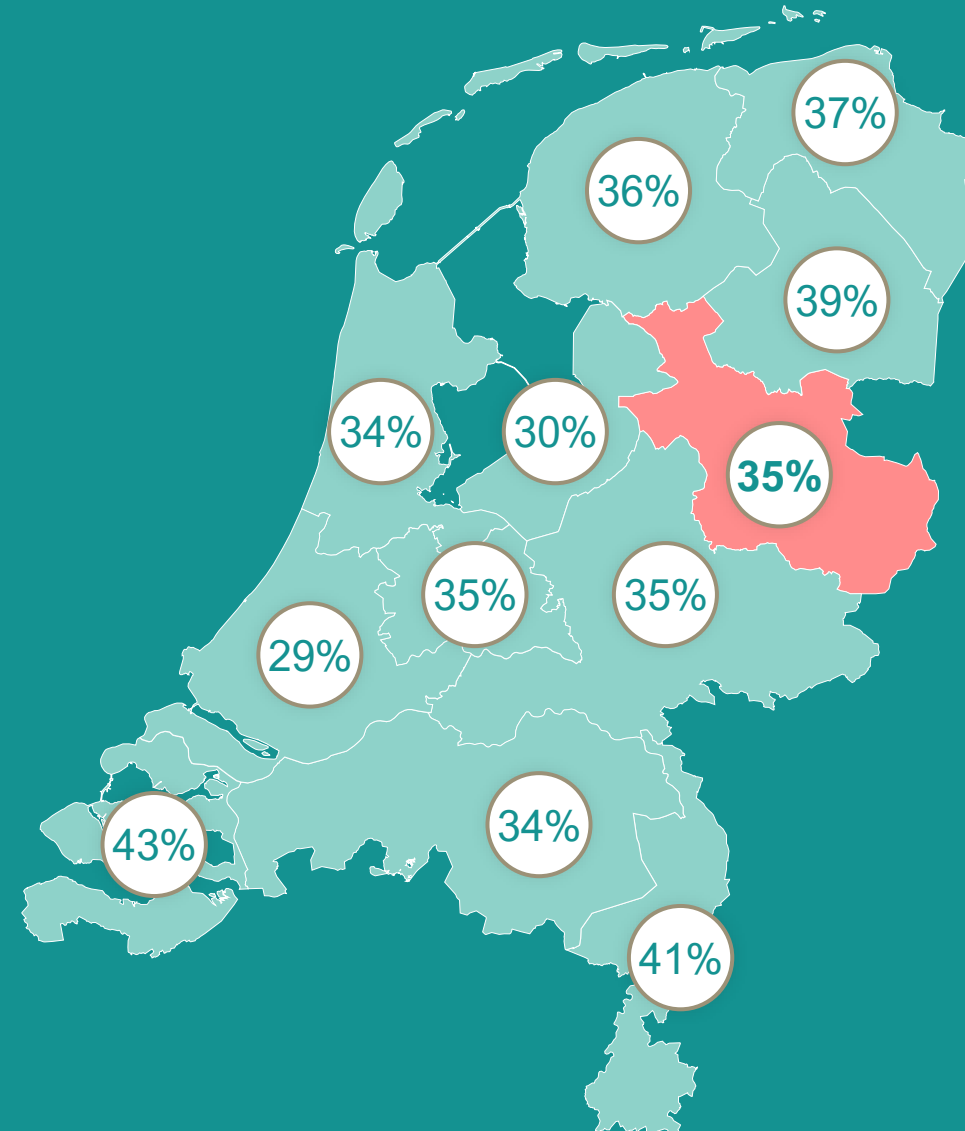

■ (Helemaal) mee oneens ■ Niet mee eens, niet mee oneens ■ (Helemaal) mee eens ■ Weet ik niet / geen mening

Ondanks dat Overijssel een grensprovincie is, maken Overijsselaren zich niet vaker zorgen over de wolf dan de gemiddelde Nederlander.

De zorgen zijn echter wel hoger onder Overijsselaren uit landelijk gebied (42% vs. 28%) en zij vinden ook vaker dat de provincie boeren moet helpen hun vee te beschermen tegen de wolf (70% vs. 48%).

Ik maak me zorgen over de aanwezigheid van de wolf in Nederland
% (Helemaal) mee eens

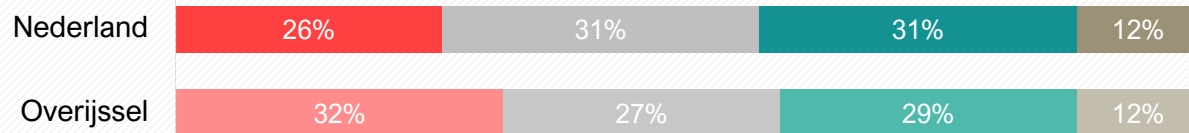

Overijsselaren zijn verdeeld over windmolens

26%

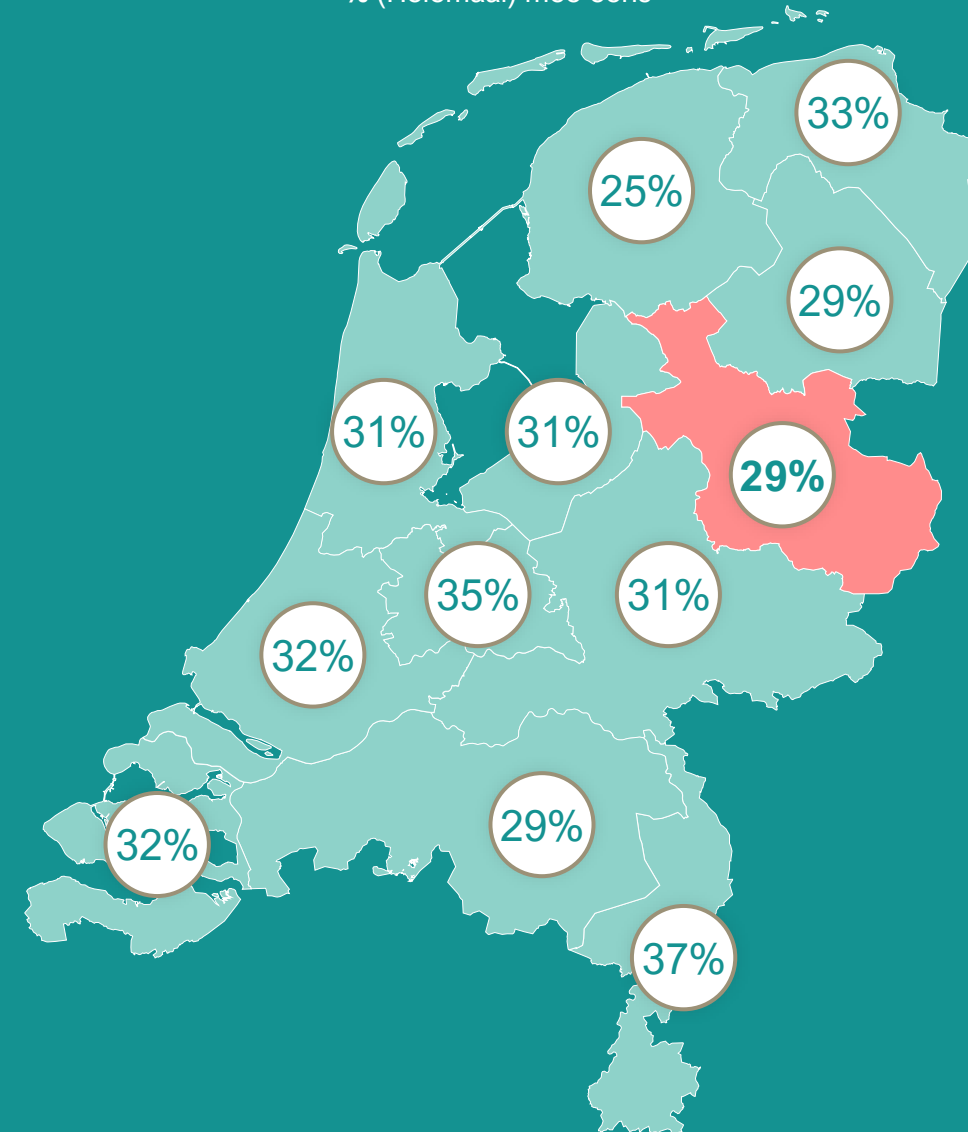
... van alle Overijsselaars noemt 'Klimaat en duurzaamheid' als politiek thema dat leidend is in de partijkeuze voor de verkiezingen

De provincie moet meer druk zetten op gemeentes om windmolens te realiseren

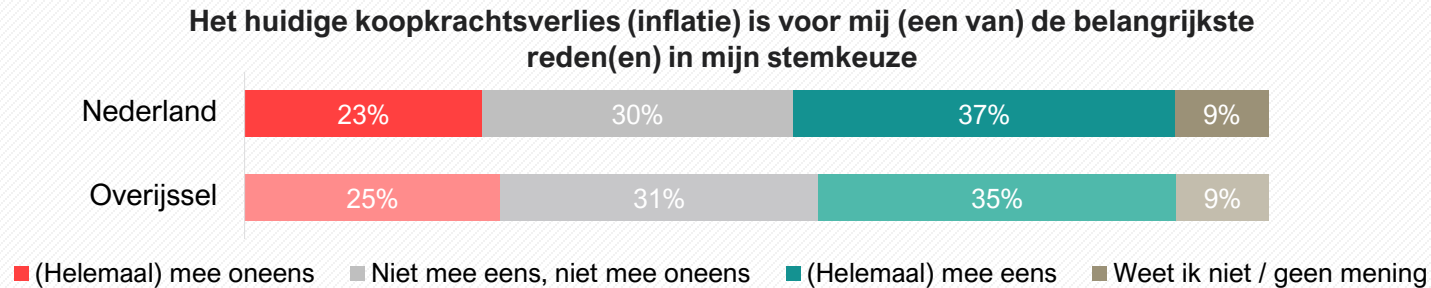

■ (Helemaal) mee oneens ■ Niet mee eens, niet mee oneens ■ (Helemaal) mee eens ■ Weet ik niet / geen mening

De provincie moet meer druk zetten op gemeentes om windmolens te realiseren
% (Helemaal) mee eens

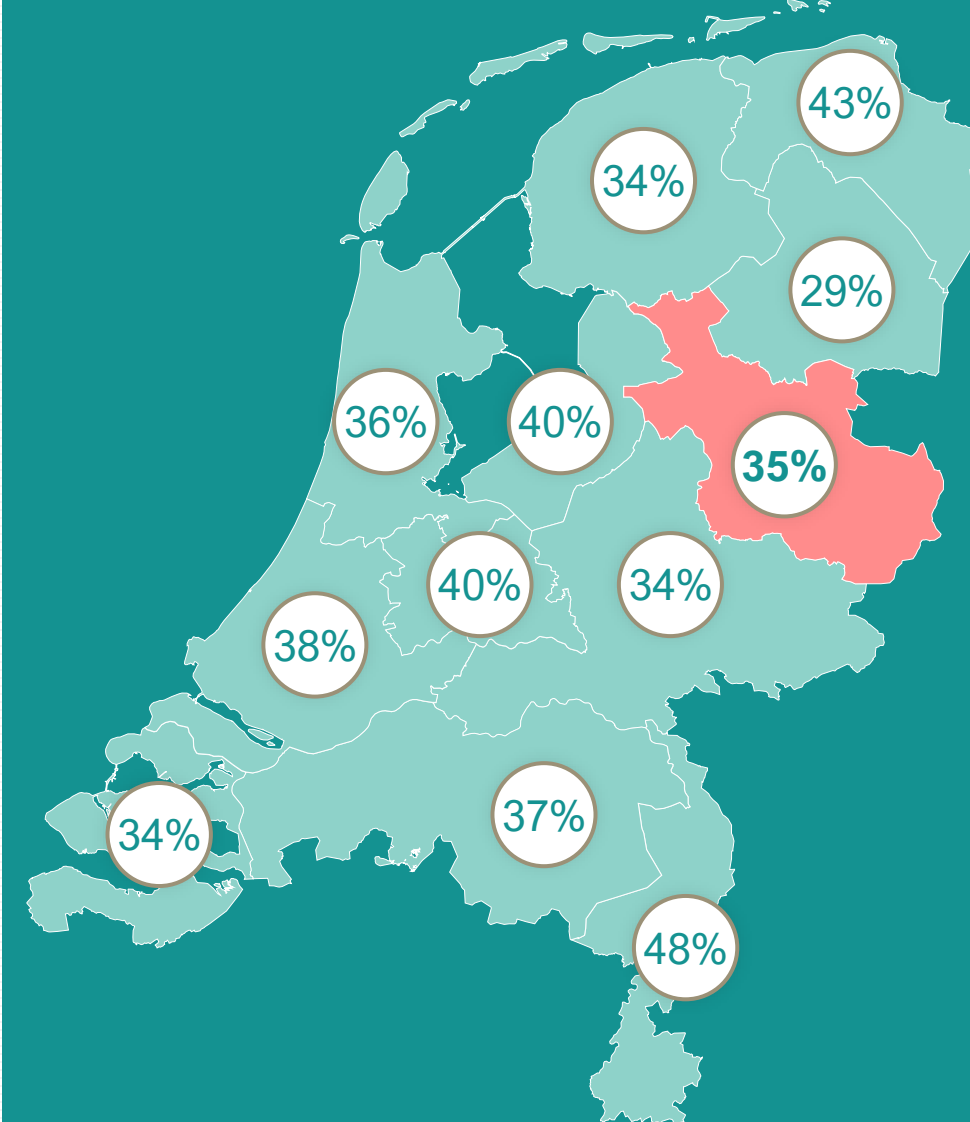

Inflatie belangrijke reden voor een derde van de Overijsselaren

Basis: Inwoners van Overijssel (18+), n=218; Nederlanders (18+), n=3.002; nationaal representatieve steekproef, 2-8 februari 2023.

Het huidige koopkrachtsverlies (inflatie) is voor mij (een van) de belangrijkste reden(en) in mijn stemkeuze
% (Helemaal) mee eens

Onderzoeksverantwoording

Methode

Deze gegevens zijn gebaseerd op online onderzoek van Ipsos onder een representatieve steekproef van 3.002 stemgerechtigde Nederlanders tussen 2 februari en 8 februari 2023. Afwijkingen tussen de samenstelling van de steekproef en de samenstelling van de Nederlandse stemgerechtigde bevolking op de kenmerken leeftijd, geslacht, opleiding, regio, werkzaamheid en stemgedrag bij de laatste landelijke verkiezingen (de Tweede Kamerverkiezingen van 2021) zijn door middel van een weging gecorrigeerd. Bij een steekproef van deze grootte, en uitgaande van een betrouwbaarheidsniveau van 95%, lopen de onzekerheidsmarges voor de totale steekproef uiteen van ongeveer 0.5% tot ongeveer 2%. Bij subgroepen in de steekproef (bijvoorbeeld stemmers op een bepaalde partij of inwoners van een bepaalde provincie) lopen de marges uiteen van ongeveer 3% tot ongeveer 10% bij circa 100 waarnemingen in de subgroep, en van ongeveer 2% tot ongeveer 7% bij circa 200 waarnemingen in de subgroep. Elke provincie heeft minstens 100 waarnemingen in de steekproef en alleen partijen met minstens 50 waarnemingen worden weergegeven in het rapport.

De mate van stedelijkheid is een maatstaf van het [CBS](#) die is gebaseerd op de omgevingsadressendichtheid. Deze is bepaald op basis van de postcode van de respondent. Voor Overijssel zijn respondenten ingedeeld in twee groepen:

- Stedelijk gebied: zij die in (zeer) sterk stedelijk gebied wonen (n=120);
- Landelijk gebied: zij die in matig, zwak of niet stedelijk gebied wonen (n=97).

Meer informatie?

Ipsos heeft dit onderzoek uitgevoerd in opdracht van Nieuwsuur.

Neem voor meer informatie over dit onderzoek contact op met Sjoerd van Heck of Sander Nieuwkerk:

sjoerd.vanheck@ipsos.com

sander.nieuwkerk@ipsos.com

**BE
SURE.
ACT
SMARTER.**

Bedankt